

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ד כסלו תשפ"ג | דף היומי בבלי: נדרים נד | דף הכולל: נדרים כ.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ע"ט עד אמצע סעיף א' "אפילו אם יש לו".
מוסר: שמירת הלשון - פרק ה' 'ובאמת מה' עד סוף פרק ה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והחמישי שיחשוב עם נפשו" פ"ג "והשמיני חשבון האדם עם נפשו"

הרב לא האמין למשמע אוזניו וביקש להיווכח בפלא במו עיניו.
הגיע לבית העשיר, ניסה להדליק, והתוצאה - זהה: הנרות מסרבים
להידלק. "ממי קנית את החנוכיה?" שאל. "האם מישהו לחש עליה
איזה לחש או השבעה?" היה ברור לו שמדובר במשהו על-טבעי

חיוב מצווה לא על חשבון המצווה עצמה

מעשה שהיה כך היה:

בפאדובה חי עשיר שעשה דווקא רושם של טוב לב, אך הייתה לו מגערת בולטת: כל כסף שהיה חייב השתדל תמיד לדחות את מועד הפירעון. הוא מוכן לתרום, אבל עד שהכסף יצא מכיסו, יצא לכם המיץ!

באותו חורף היה חייב סכום מסוים ליהודי. הלה נזקק לכסף, אך הוא דחה אותו כדרכו בלך ושוב. הגיע הדבר לאוזני ראב"ע ששלח להודיע לו שעליו לפרוע את החוב מיידית.

אבל נפשית - לא היה מסוגל לכך!

סמוך לחנוכה נקלע רבי אברהם אבן עזרא אצל צורף מקומי, והבחין כיצד רוכש העשיר חנוכייה מהודרת משובצת באבנים טובות ומרגליות. החמיא לו על חיוב המצווה, אבל הבהיר לו שעם אותו סכום שהוא עומד לרכוש את החנוכייה, עליו לפרוע את חובו!

העשיר התעלם מהדרישה.

לחש ראב"ע מה שלחש---

*

ביום כ"ד בכסלו, ערב חנוכה, הגיע העשיר אל הצורף לקבל את החנוכייה המושלמת. ביקש הצורף את התשלום, אך נענה - כדרכו - שזה יהיה רק בעוד חודש. הודיע לו הצורף שהחנוכייה נשאת אצלו, ולשימושו!

אדובה, איטליה.

נר שני של חנוכה, אי-שם בתקופת הראשונים.

היהודי ניצב מול החנוכייה. הצית את האש.

.. כלום!

הפתילה לא נדלקת. ניסה בשנית, אך הדבר לא עולה בידו.

ניסו גם בניו להדליק, החליפו פתילות, הוסיפו שמן, אך משהו

מסתורי מנע מהאש להיתפס.

עננה כיסתה את פניו.

הלך לביתו של רב העיר וסיפר את אשר קרה. הרב לא האמין

למשמע אוזניו וביקש להיווכח בתופעה במו עיניו. הגיע לביתו,

ניסה להדליק והתוצאה - זהה.

"ממי קנית את החנוכייה?" התעניין. "האם לחש מישהו

איזה כישוף, השבעה, על החנוכייה?" לרב היה ברור שלא מדובר

במשהו טבעי.

הודה האיש: בשעת הקנייה נכח במקום רבי אברהם אבן עזרא

"אשר לחש דבר מה לא מובן" - -

פנה הרב אלא ראב"ע וביקש ממנו... להדליק. ניסה ראב"ע אך

הדבר לא עלה גם בידו, או אז אמר "כנראה שתפילתי התקבלה".

*

כך סיפר הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל, רבה הראשי של חיפה,

והמשיך:

סירבה לשתף פעולה. רק משסילק העשיר את כל חובותיו בהוראת ראב"ע, החלה החנוכייה ללתת את אורה. ללמדך: חיבוב מצווה לא על חשבון מצווה עצמה. (י' קדם, מוסף שב"ק מקץ תשע"ט)

ואכן בלילה הראשון הדליק הצורף בחנוכייה בשווי שלא חלם להשקיע בחנוכייה מימיו. אך כבר למחרת בבוקר התייצב העשיר עם הסכום המלא ופדה את החנוכייה מידי הצורף. השמחה בבית העשיר רבתה בליל חנוכה השני, אבל החנוכייה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

נכנסתי למרון הגראי"ל זצוק"ל, סיפרתי לו על המכתב ועל תשובתו של מו"ח זצוק"ל, וגם על תגובתו הכאובה של הבנות. בתשובה, ניגש מרון לארון הספרים, הוציא נביא מלכים ופתח בפרק ד'

מה צריך לעשות כאשר מתפללים 561 פעמים ועדיין לא נענים? | לרגל יומא דהילולא של מרון הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

עובדיה עם פך השמן בזכות אלישע הנביא. מרון הצביע על הפסוק הראשון, שם נאמר "ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע לאמור, עבדך אישי מת ואתה ידעת כי עבדך היה ירא את ד', והנושה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים".

"האם מישהו יודע כמה פעמים צעקה אשת עובדיה?" שאל אותי מרון זצוק"ל. "כמה פעמים היא התחננה לפני שנושעה מצרתה?" הוא הראה לי ברד"ק על המקום בשם התרגום, המביא שהאשה צעקה 562 פעמים!

"האם היה אפשר להאמין שהאשה צעקה כל כך הרבה פעמים?" הקשה מרון זצוק"ל, והוסיף את הלקח הנדרש: "ומבואר כאן, שאם היא צעקה 562 פעמים ורק אז נענתה (ע"י שהלכה לקבר בעלה וחזרה לאלישע שעשה את הנס עם אסוך השמן), הרי לא היה שייך שתיענה לפני כן".

והוא המשיך וחיידד: "אם היא היתה צועקת רק 462 פעמים, עדיין לא היתה נענית!!! נמצאנו למדים, שגם לאחר 462 תפילות וצעקות, אם עדיין לא נענים, צריך להמשיך ולהתפלל, אפילו עוד מאה פעמים! ואז, לפתע הכל בא על מקומו בשלום, והנס הגדול מתרחש לנגד העיניים".

מרון זצוק"ל הוסיף באותו מעמד והביא את דברי הגר"א, הכותב שאין אף תפילה ששבה ריקם, וכל תפילה שאדם מוציא מפיו פועלת בשמי שמים, וגם אם התועלת לא תהיה על הדבר שביקש, הרי שהתפילה תפעל על דברים אחרים, וממילא הורה לומר לבנות, שלא יפסיקו להתפלל, ובסוף יזכו לישועה בס"ד".

(הרב א' הכהן מוסף שב"ק וישב תש"פ)

מספר הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: לפני שנים, הגיע אלי מכתב כאוב שעליו חתומות מורות ותלמידות בסמינר מסוים, ובו הן מביעות צערן הגדול, כאשר התלמידות הולכות ומתבגרות - ושידוך אין. הן ביקשו עצה מה לעשות, ומה עליהן לפעול, כדי לזרז את ישועתן.

המכתב היה כאוב מאוד, ואפשר היה לראות זאת בכל מילה ומילה שהועלתה על הכתב. המורות והתלמידות גוללו שם את מסכת הייסורים העוברת על הבנות, שחלקן אף הגיע לגיל מבוגר מאד - וטרם מצאו את השידוך המתאים.

כשראיתי את המכתב הכאוב, קמתי ונסעתי למו"ח מרון הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, שיאמר מה עליהן לעשות כדי לראות את הישועה. בתחילה ניסה מו"ח מרון זצוק"ל ברוב ענוותנות להתחמק, ושאל, "מי אני שאוכל לענות על שאלה קשה זו?!" השבתי לו: אני בא כעת בשליחות של עם ישראל. הצער של הבנות הוא נורא, והן עומדות מצפות בכליון עיניים לתשובה. אמר מו"ח זצוק"ל: "הדבר היחיד שאני יכול להציע לבנות אלו, הוא להתפלל, להתפלל, ולהתפלל!"

חזרתי עם תשובת מו"ח זצוק"ל ומסרתיה לבנות שכתבו את המכתב. הן פרצו בבכי, ואמרו: "הן כל הזמן אנחנו עומדות ומתפללות, והישועה ממאנת לבוא". נבוכותי. וכי מה אענה לאומללות אלו? נכנסתי לביתו של מרון ראש הישיבה הגראי"ל זצוק"ל, וסיפרתי לו על המכתב, על תשובתו של מו"ח זצוק"ל, וגם את תגובתן של הבנות שאמרו שפיהן כבר יבש מלהתפלל.

בתשובה, ניגש מרון זצוק"ל אל ארון הספרים שבביתו, והוציא נביא מלכים, ופתח את פרק ד'. שם מסופר על הנס שאירע לאשת

הנרות הללו... (לא נשארים דולקים לבד)!

כללי זהירות חשובים לקראת ימי החנוכה

שעות ויותר. כתוצאה מכל אלה, מגיעה הנקודה האחרונה של 'היציאה מהבית' לשילוב לא־חכם במיוחד, בלשון המעטה, העלול להסתיים כאמור באופן מסוכן.

במשפחות רבות מקובל לצאת ל'מסיבות חנוכה' אצל המשפחה הקרובה, בעיר או מחוצה לה כדי להודות ולהלל בצוותא על הניסים הגדולים אשר עשה ה' עם אבותינו ועמנו בימים ההם - בזמן הזה.

וכאן באה ההתנגשות בין היציאה למשך הבעירה של הנרות כאמור מסוגלים וגם דולקים שעות הרבה. לעומת זאת, היציאה מהבית, עקב עת השקיעה וצאת־הכוכבים המוקדמת, מתבצעת בדרך־כלל די סמוך לתחילת ההדלקה, כך שהנרות נותרים מאחור, בוערים. ומסוגלים ח"ו גם להבעיר...

ומכל זאת, חשוב להדגיש דבר אחד! לא יוצאים כאשר הנרות דולקים! פשוט, חד וחלק. לצאת מן הבית כאשר הנרות דולקים בבזיכים עמוסי־השמן, זו סכנת נפשות הגובלת ברשלנות, שלא לומר אף בפשיעה!

נכון, מיליון פעם לא קורה כלום. אבל פעם אחת בה כן מתרחש אסון, כבר אין להשיב! לכן, חשוב להפנים - כי נרות לא משאירים דולקים ללא השגחה. אז מה עושים?

אחת משתי אפשרויות: הראשונה - להמתין עד שהנרות יכבו מאליהם, כתום השמן - גם אם מדובר בהמתנה ארוכה. האפשרות הנוספת - להמתין מחצית השעה, ולאחר מכן לכבות באופן יזום את הנרות. כמובן, שאופציה זו צריכה בירור הלכתי אצל רב, וגם הרגשה אישית של כל אחד, אולם דבר אחד ברור: השארת הנרות כך באופן גלוי, מסוכנת ואף אסורה,

ואולי, אולי בכלל נמלא מראש שמן במידה פחותה, המתאימה לפרק הזמן שלאחריו אנו מעוניינים לצאת מן הבית, הא?! (בנימין חניקיס - הערת אגב המודיע)

ערב ימי החנוכה, חשוב שנשים לב לנושא בטיחותי ממדרגה ראשונה. הנרות הדולקים.

שריפות רבות, למרבה הצער, התרחשו כאשר נרות הושארו דולקים ללא השגחה. חלב רותח טפטף, נר נשמט, להבה פרצה - והדליקה התפשטה וגרמה נזקים רבים ולעתים גם לנפגעים בנפש. לא משנה אם מדובר בפמוט המושאר ללא השגחה בסוכה, בחג הסוכות. לא משנה אם מדובר בליל שבת, כאשר הנרות דולקים. וכעת, סמוך למועד, חשוב לשים לב במיוחד לנרות בימי החנוכה דוקא מדובר ב'צירוף מקרים' שכיח: סוג הנרות, מיקומם, אופי הצבתם, משך הבעירה וכמובן ההיעדרות מן הבית. כל אלה יחדיו, עלולים ליצור ח"ו את המתכון הבעייתי לאסון שעלול לפרוץ, ה"י.

סוג הנרות - במרבית הבית מקובל להדליק את הנרות לפחות של ראש המשפחה והבנים הבוגרים, באמצעות שמן זית זך. מטבעו, השמן פחות 'עמיד' מנרות־חלב למשל - מעצם היותו נוזלי. די בנתז אחד או בהבזק קצרצר, כדי להתחיל את התהליך המפחיד של הדליקה.

מיקומם - כאשר מדובר בהנחת החנוכיה בבית זכוכית מיוחד, יש בכך הגנה מסויימת, אולם כאשר החנוכיה (ולעתים החנוכיות -ברבים) עומדות סמוך לאדן החלון, כשהיא גלויה וחשופה בתוך הבית, המצב הופך למסוכן.

אופי הצבתם - גם הבזיכים הנעוצים בחנוכיה, מוצבים בצורה מאוד רגישה. בדרך כלל משתמשים בבזיכי זכוכית המוצבים על גבי הקנים של החנוכיה עצמה. בחלק גדול מהמקרים, אין התאמה מושלמת בין הבזיך לקנה עצמו, והכוסית העדינה, געה וזעה לה ברעידות סדירות עם כל נענוע של החנוכיה עצמה.

משך הבעירה - אמנם, ההלכה קובעת כי די במחצית השעה, בה ידלקו הנרות; אולם בדרך כלל, גודל הבזיך וכמות השמן מספקת לשעות של בעירה. שעתיים, שלוש ואף ארבע

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הלכתי למרן הגראי"ל זצוק"ל ואף הוא הורה לי שלא לקבל את המשרה. ואז שאלתי בכאב: מדוע?! הרי בתפקיד הזה אני יכול להיות שקוע בלימוד עוד ועוד, ללמוד וללמוד? מרן זצוק"ל הרים את עיניו, הביט בי ואמר בתמיהה ובהריפות...

מדוע הורה מרן הגראי"ל זצ"ל לרבי שלמה לוינשטיין שליט"א לזוטר על משרה תורנית נכבדה? מדוע חשש לצאת מביתו לאחר חודש שהיה רתוק למיטתו? ומה ענה למנהל סמינר שרצה להוציא רשיון נהיגה? | פניני עובדות לרגל יומא דהילולא

ההליכה, אך הוא השיב שהוא חש היטב ב"ה. כשהביט בהפצרותי לנסות ולהבין טעם חששו לצאת מפתח ביתו, הוא גילה את אוזני במסר שלא ישכח מזכרוני כל ימי:

"הרי חודש ימים לא יכולתי לצאת מהבית, וכולם יודעים שלבטח החטא גרם לי זאת, ואם כך כשאצא עתה מפתח הבית יאמרו כל מי שיראה אותי, הנה החוטא... ואכן זו בושה גדולה...". כולם יודעים, שלא היו הרבה כמרן זצוק"ל שהכירו היטב את נפש הדור ורמתו הרוחנית, והוא חושש לצאת מפתח ביתו מחמת הבושה שכולם יבינו מיד שמה שהוצרך להסתגר לרפואתו חודש ימים הוא בשל אותו חטא, והוא חש כלפיהם שלא בנת, שיאמרו עליו 'הנה החוטא יצא מהבית'... כך מתנהל מי שחי במוחשיות כל העת את ה'בורא עולם', וזה מבהיל עד היכן הדברים מגיעים. ואם חפצים להבין עד כמה זו היתה הרגשתו, הוא מוסיף, אני נזכר באחת הפעמים שביקר אצל רופא גדול, ושאל לפתע אותנו שעמדנו מסביבו, איך מותר לבן אדם ללכת ללמוד רפואה ולהיות רופא, הרי הוא מאבחן ואומר לך שאתה חולה, ואם כך הוא מלבין פני חבריו ברבים, כי בכך הוא אומר שאתה חוטא!! זו היתה תפיסתו הפשוטה והברורה, זוהי צורת חיים שליוותה את כל סדר יומו. (הרב מ' ברמן, מוסף שב"ק וישב תש"פ)

זה קרה לפני 35 שנה. הרה"ג רבי אברהם חנן כהנא שליט"א התגורר (ועדיין מתגורר) בקרית ישמח-משה ולא בעיר חרדית מרכזית. מרן הסטייפלער זצוק"ל כיוון אותו להתגורר שם, ובמשך הזמן החל למסור שיעורים ולהשפיע על הציבור.

מידי יום ביומו היה נוסע לשיבת 'נוה ארץ' שבבאר-יעקב ומעת לעת חייב גם לבקר את בני-ברק השכנה. טלטולי הדרך בתחבורה הציבורית הבלתי מפותחת של הימים ההם שכנעו אותו שצריך לפתור את הבעיה מהשורש, הוי אומר: רישיון נהיגה שאחריו יבוא גם רכב. הוא כבר לא היה אברך טרי, הצעד נראה מתבקש ומוצדק, אבל כמו בכל דבר הוא העדיף להתייעץ עם מרן ראש הישיבה זצוק"ל.

אלא שמרן זצוק"ל פסק לו חד משמעית: "אל תוציא רישיון". הרב כהנא מנסה להסביר את הקושי הרב שבטלטולי הדרכים, ובתגובה נענה כך: "אל תדאג!" ומשפט נוסף שנאמר בחיך דקיק

סיפר הג"ר שלמה לוינשטיין שליט"א: בשעתו לפני יותר מעשרים שנה נפטר בבני ברק תלמיד חכם ר"מ באחת הישיבות הקטנות שנפתחו בסמוך לבני ברק.

בהנהלת הישיבה חפצו לשלב אותי בישיבה במקומו של אותו ר"מ ועוד יותר מכך, הם אמרו: "אתה יכול לבחור איזה תפקיד שאתה רוצה, ר"מ עיון, ר"מ בקיאות, גם את ראשות הישיבה או משגיח בישיבה", אבל בגלל תפקידי כממונה מטעם הרבנים על עניין משמרת הקודש בעיר בני ברק, אמרו לי בישיבה הנ"ל, כי המשורה הזו תתאפשר בתנאי שאני אעזוב את תפקידי ב'משמרת'. הם הוסיפו והצהירו כי דיברו על כך כבר עם הגאון רבי יהודה סילמן שליט"א, שהוא ראש וראשון בענייני משמרת העיר [ואני שואל אותו עד היום בכל הכרעה, וכפי שהדריכוני מרן ראש הישיבה זצוק"ל ומרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל, להתייעץ ולעשות על פיו שליט"א], ואמרו כי רבי יהודה הסכים לחפש ת"ח אחר במקומי שיתייצב לימינו בענייני הציבור הללו.

הלכתי למרן הגר"נ זצוק"ל בשמחה וסיפרתי על הרעיון. אך הוא אמר לי כי לדעתו אין לעזוב את התפקיד. הלכתי גם למרן הגראי"ל זצוק"ל וגם הוא השיב בשלילה, והורה לי להישאר בתפקידי הנוכחי.

ואז שאלתי בכאב: מדוע לא? הרי בתפקיד זה אני יכול להיות שקוע בלימוד עוד ועוד. ללמוד וללמוד?! ושוב השיב מרן: "לא!" את מרן בענוותנותו יכלו לשאול בכל עניין, והוא השיב כאשר ראה לנכון. ולכן המשכתי ותמהתי: מדוע באמת לא? תורה היא וללמוד אני צריך! (תרתי משמע...)

מרן זצוק"ל הרים את עיניו, הביט בי ואמר בתמיהה ובהריפות: "אתה רוצה לעזוב מצווה שאין בה כבוד כלל, ולקחת מצווה שיש בה כבוד?!" (הרב מ' סופר, מוסף שב"ק וישב תש"פ)

סיפר מקורבו הגדול של מרן זצ"ל, הג"ר איסר שוב שליט"א: אירע פעם שמרן זצוק"ל שבר את אגן הירכיים, ובשל כך לא יכול היה לצאת מביתו כחודש ימים. בפעם הראשונה כשכבר היו כחותיו עמו, והוא תכנן לצאת לתפילה.

כשכבר התכוון לצאת, ולפתע אני מבחין שהוא מהסס ונראה כחושש לצאת. שאלתי האם הוא עדיין אינו חש בטוב וקשה עליו

הזה! וכיום נצרך הרב כהנא לנסוע לבני-ברק הרבה יותר מאשר בשנים ההן, כדי להשתתף בחתונות הרבות של תלמידות הסמינר, אך בכל פעם כשהוא מסיים למסור את השיעור היומי, ניצב אחד המשתתפים ולוקח אותו למחוז חפצו בשמחה ובטוב לבב. כך שגם הסיפא של המשפט: "אתה עוד תגרום להם לעשות מצוות!" מתקיימת... (הרב ד' גרוס מוסף שב"ק וישב תש"פ)

ואופייני: "אתה עוד תגרום להם לעשות מצוות!" לפני שהוא נכנס לשאול, הוא חשב שלשאלה שלו ישנן שתי תשובות אפשריות: א. לעשות רישיון. ב. לא לעשות רישיון. ופתאום הוא מופתע לשמוע תשובה מכיוון אחר לחלוטין: "תמיד יקחו אותך!" הוי אומר: השאלה נפלה לגמרי, אין כל צורך לעשות רישיון, שהרי תמיד יקחו אותך. זה מריח כמו רוח-הקודש, אבל זו המציאות עד עצם היום

החנוכה עמדה על השולחן ובתוכה נעוצים הנרות, כשלתע נשמעה נקישה רמה בדלת וזוג שוטרים פרץ פנימה. פרידל חשה שנשמתה פורחת. מבלי לחשוב קפצה מחלון המטבח שבקומה השניה...

"עיניים להם ולא יראו" - נס חנוכה מופלא של משפחה יהודית מהעיר חרקוב

מאחורי הוילונות הכהים שבחדר או ליד הדלת הסגורה. פרידל עמדה במטבח ובישלה בפרמוס מרק חם - שהיה מזונם העיקרי אז. רגליה כאבו מעמידה ארוכה בתורות הבוקר לקבלת מזון, אך היא שמחה שהצליחה להשיג מעט ירקות על סף ריקבון מהם תוכל להכין ארוחה מחיית נפשות. החנוכה עמדה בנתיים במרכז השולחן ובתוכה נעוצים הנרות.

לתע נשמעה נקישה רמה בדלת הבית, היא נפרצה בגסות וזוג שוטרים פרץ פנימה בחמת זעם. פרידל חשה שנשמתה פורחת. מבלי לחשוב היא קפצה מחלון המטבח שבקומה השניה ונעמדה על סף עלפון בגגון רחב של הקומה הראשונה. גם יצחק קפץ בבהלה.

חוקרי הנ.ק.וו.ד צעדו פנימה למרכז החדר, שוברים את השקט בנעליהם המסומרות. העונש על החזקת כל ספר מאלה המונחים בשולחן עמד על חמש שנות מאסר! תוספת החנוכה, וגלויה מארץ ישראל שהוטמנה בין הספרים, יכלו להגדיל את העונש למאסר עולם ואפילו למוות. כשימצאו אותם, יוכלו החוקרים בקלות ל'תפור תיק' מרשים למהפכן, הריאקציונר, המנהל פעילות אנטי-סובייטית חבלנית.

השוטרים גררו כיסא לפינת החדר והושיבו עליו את יצחק. אחד מהם הניח את ידו על ליבו, היתה זו שיטה סובייטית ידועה - השוטרים מחפשים, וכשהם מתקרבים למה שרצו לגלות, היה לב החשוד דופק בפראות ומאותת להם לחפש שם היטב עד שימצאו את מבוקשם.

ה'חיפוש' החל - למעשה לא היה מה לחפש, הכל היה גלוי על השולחן: ספרים אסורים, חנוכה מוכנה והגלויה שהציצה מדפי אחד הספרים. יצחק ראה את המוות הבטוח פוסע לעברו. אך השוטרים החלו לחפש מיד בארונות העליונים. הם השליכו את תכולתם - סדינים דקים, לשולחן הכבד שבמרכז החדר, אחר

היתה זו התקופה הקשה ביותר של יהודי רוסיה. הרודן יוסף סטאלין ימ"ש, האיש שתרגום שמו הוא 'איש הברזל', הצדיק את כינויו והשליט ברוסיה טרור משטרתי. "רק בדם נשמן את גלגל 'המהפכה' הצהירו מנהיגי המפלגה הקומוניסטית. די היה בפעולה חשודה, חיוך לא במקום, או אמירה תמימה שניתן לפרשה באופן נוסף מהמכוון, כדי לשלוח אדם למותו או ל'חינוך מחדש' בסיביר הקפואה.

מחנות הריכוז החדשים שנבנו בסיביר, אף פעם לא היו צרים מלהכיל את הרבבות שנשלחו לשם. אנשים מתו בהם כזבובים מקור ומרעב, ומהר מאוד התפנו שם מקומות לעצורים חדשים. רוחה אז האמרה עליהם: "מי שלא היה שם - יהיה שם, ומי שהיה שם - לא ישכח זאת לעולם!". המשטרה החשאית - הנ.ק.וו.ד (גלגולו הראשון של הק.ג.ב) הטילה את חיתתה על האזרחים, מכוניות כהות שייטו בכבישים הריקים, עצרו בפתחו של בית זה או אחר, ואף פעם לא שבו ריקות.

בדרך כלל כל משפחה גרה בחדר, וחלקה מטבח ושירותים עם שכנים. במצב כזה קשה היה להסתיר דברים מהשכנים 'שהסתובבו בין הרגליים'. אזרחים רבים ששו להלשין על שכניהם, חלקם כדי לקבל חסינות למקרה שיתפסו בעבירה על החוק, וחלקם עבור טובות הנאה. משפחה יהודית בתור אובייקט שנוא, הייתה יעד אטרקטיבי להלשנות שכנים אנטישמיים, או קומוניסטים יהודים, שרצו להגיע לצמרת תוך כדי טיפוס על גוויות אחיהם ל"ע.

יצחק ופרידל - זוג יהודים גרו בתקופה זו בעיר חרקוב. הם הקפידו על שמירת שבת וניהלו חיים יהודיים במחתרת. מאחורי ארון הבגדים הכבד היתה גומחה קטנה שבה הוטמנו ספרי הקודש, נרתיק התפילין והחנוכה.

היה זה בנר הראשון של חנוכה. השולחן בביתם היה עמוס בספרי קודש, יצחק עוד התלבט היכן להדליק את חנוכיית הפח

נראה לאחר פוגרום. היא הייתה בטוחה שיצחק בעלה הובל כבר למאסר, אולם להפתעתה המרובה הוא ישב במקומו. "הם לא מצאו כלום" הרגיע אותה.

הם צנחו לכיסאות העץ ועוד שעה ארוכה ישבו משותקים מחרדה, כשליבם מסרב להאמין לנס שהתרחש. החנוכיה הודלקה עוד באותו ערב, יצחק ברח "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה", וחש שהברכה חוברה בדיוק עבורו.

את הסיפור הזה סיפרה לאחר מכן הנכדה, ששמעה מסבתה - בעלת המעשה את הסיפור מדי חנוכה. בשנה האחרונה לחייה היא לא הספיקה. נר ראשון של חנוכה היה יום השלושים לפטירתה.

(פניני עין חמד וישב תשע"ו, מעובד מתוך 'אש התורה')

עברו לארונות התחתונים וחיטטו שם, משליכים בגסות מגבות וכלי בית על השולחן. ערימת החפצים המגובבים גבהה והלכה על השולחן, עד שבסיום בדיקת הארון, הוא היה עמוס והמוצגים המפלילים קבורים בתחתיתו.

החיפוש המשיך, השוטרים ככלבים רעבים המבקשים עצם, עקרו קורות עץ מרצפת החדר, קדחו חורים בקירות, פרמו שמיכות פוך ודקרו את המזרונים מכל הכיוונים. הם הגיעו גם למדף העליון שאחרי הארון, מקום ששימש מחבוא לספרי קודש, אך בשעה זו הוא היה ריק... לאחר שעות חיפוש ארוכות הם עזבו בטריקת דלת, מבלי שמצאו מאומה.

כשפריידל העיזה לצאת ממחבואה ולהיכנס לבית, הוא היה

האם הדלקת נרות חנוכה בפתיל צף נחשבת כהדלקה בשמן זית?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

מיד בשמן זית. אך לאחר העיון נראה כפי ששמעתי מהגר"י הברשטאט שליט"א ראש כולל עטרת שלמה במודיעין עילית, שאין בזה חשש כיון שלהלכה נפסק שאשו משום חיציו וכשאדם מדליק אש כל מה שממשיך לבעור זה כוחו ומעשיו, א"כ גם כשמדליק בציפוי שעוה מתייחס אליו כל ההמשך שבוער מכח השמן זית ויש לו מצות הדלקה מהודרת. ויעוין נימוקי יוסף ב"ק (כב). כיצד מדליקים אש בערב שבת שממשיכה לדלוק בשבת, הרי יוצא שדולק בשבת מכוחו, ותירץ שהכל נחשב שנעשה כבר בפעולתו הראשונה.

שאלה: כאשר מדליקים נרות חנוכה בפתיל צף, הפתילה מצופה בשעוה ויוצא שבשעה שמדליק השעוה היא זאת שבוערת ורק לאחר זמן מועט דולק השמן זית, א"כ נמצא שלא הדליק בשמן זית אלא בשעוה, שהרי להלכה הדלקה עושה מצוה וצריך שתהא פעולת ההדלקה בהכשר, ויש הידור להדליק בשמן זית שבו נעשה נס חנוכה.

תשובה: יש שעוררו על כך שכשמדליק בפתילה עם ציפוי שעוה מפסיד את ההידור של ההדלקה בשמן זית, ונתנו עצה שידליק את הפתילה מבעוד יום ויכבה, וכך בשעת המצוה מדליק

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

נדריים דף נד

"עד עכשיו אכלנו בטחון, ועכשיו נאכל קרטופלאך!?"

אמר לו תן בשר לאורחים

מבושלים, והתנצלה בפני הנוכחים, שהיו אמורים להגיע אליה אורחים ולבסוף לא הגיעו...

כל הבחורים התפעלו מהמאורע ושמחו מאד מההשגחה הפרטית כיצד הקב"ה קיבל את העבודה שלהם ב"בטחון", מלבד הסבא שהיה נראה כמצטער, וכשנשאל על כך אמר: "עד עכשיו אכלנו בטחון, ועכשיו נאכל קרטופלאך!?"

(אוצר פנינים ועובדות "מראש מקדם")

סיפר מרן הגאון רבי שמואל אויערבאך זצ"ל [כפי ששמע מבעל המעשה]:

יום אחד בישיבה בנובהרדוק לא היה מה לאכול, ואמר הסבא מנובהרדוק לתלמידים: הבה נשב במקום האכילה ונחשוב על בטחון!

וכך ישבו הבחורים עם הסבא ועבדו על מדת הבטחון. לפתע נכנסה אשה כשבידה סיר גדול עם תפוחי אדמה

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מה נדרש מהכתוב: "וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ"?

הרע הנוסף מדברי המיאוס, לא יהיה בסמוך לנו בשעת העיסוק בדברי קדושה.

והוסיפו חכמים, ואסרו את העיסוק בדבר קדושה אף בסמוך ל'מי רגלים'; ובתנאים מסוימים, גם איסור זה הוא מדאורייתא. ואם דבר המיאוס מכוסה, וריחו הרע אינו נודף מבעד לכיסוי - אין איסור לעסוק בדברי קדושה בסמוך לו, וכלשון הכתוב "וְכִסִּיתָ אֶת צְאֲתֶךָ". [שו"ע עט, א, משנ"ב א-ב, וביה"ל הקדמה, אות א, ה, ט ר"י; בו"מ דרשו, 10]

נאמר בתורה: "וְכִסִּיתָ אֶת צְאֲתֶךָ... כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מְתֵלֵךְ בְּקֶרֶב מִחֲנִיף... וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ", ודרשו חכמינו ז"ל, שבשעה שה' אלקינו מתהלך עמנו - דהיינו, בשעה שאנו עוסקים בדברי קדושה: קריאת שמע, ברכות, תפילה, או דברי תורה, בין בדיבור ובין במחשבה - עלינו להקפיד שלא תהיה בסמוך לנו צואה, אף כשלא נודף ממנה ריח רע, והוא הדין לכל דבר מיאוס שריחו מצחין וכבד ואינו נמוג לאלתר. ובנוסף, יש להקפיד שגם הריח

מדוע נחשב שטח של ארבע אמות כ'מקומו' של האדם?

תופס שטח של ארבע אמות.

ועל פי האמור, נחשב הטווח של ארבע אמות מהאדם כ'מחנה' של האדם, כלומר, כמקום החנייה שלו; ובהתאם לכך, פירשו חכמינו ז"ל גם את הכתוב "וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ" - שבשעת עיסוקו של אדם בדברי קדושה, יהיה הטווח של ארבע אמות מכל עבריו קדוש, ללא דבר מיאוס.

[משנ"ב עט, ב; בו"מ דרשו, 11]

כאמור, האיסור לעסוק בדברי קדושה בסמוך לדבר מיאוס נדרש מהכתוב "וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ". בהלכות רבות, מצאנו שטווח של ארבע אמות (1.92-2.31 מטרים, לשיטות השונות) מכל עבריו של האדם נחשב כמקומו וכרשותו, ובנוגע לקנין דברים מסוימים, נחשבות ארבע אמות כחצרו של אדם, אם מדאורייתא ואם מדרבנן, וחל בהן 'קנין חצר'. ויש שכתבו, כי שורש מידה זו של 'ארבע אמות', הוא בכך שגוף האדם בגודל ממוצע, בעת שוכבו בפישוט ידים ורגלים,

האם מותר לחשוב בדברי קדושה כשיש דבר מיאוס בטווח הראייה?

דעות אלו - לדעת פוסקים רבים, איסור 'כמלוא עיניו' כולל אף מחשבה בדברי קדושה, ולא רק דיבור.

ויש אומרים, שאיסור זה נלמד מהמשכו של הכתוב הנ"ל: "וְלֹא יִרְאֶה בָּךְ עֵרֹת דְּבָר"; ולדעה זו, אין איסור 'כמלוא עיניו' אלא בשעה שהאדם עוסק בדיבור של דברי קדושה, ולא בשעה שהוא חושב בדברי קדושה, וכפי שדרשו חכמינו ז"ל: דְּבָר - דיבור.

[ביה"ל הקדמה, אות ב; בו"מ דרשו, 9]

בנוסף לטווח של ארבע אמות מכל עבריו של האדם, האמור לעיל, אסור לעסוק בדברי קדושה בשעה שיש דבר מיאוס למולו, בטווח ראייתו; ושטח זה, מכונה 'כמלוא עיניו'.

ונחלקו רבותינו ז"ל בנוגע למקור האיסור: יש אומרים, שאיסור זה נכלל בכתוב "וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ", משום שבנוסף לטווח של ארבע אמות מכל עבריו של האדם, כנ"ל, נחשב גם כל טווח הראייה החזיתי שלו כ'מחנה', כלומר כמקום החנייה שלו. ויש אומרים, שאיסור זה אינו מדאורייתא, אלא מדרבנן. ולשתי

* חכמינו ז"ל אסרו לאדם לומר דברי קדושה, כאשר נמצאים 'מי רגלים' בטווח של ארבע אמות ממנו, או שנמצאים למולו בטווח ראייתו. ובאופנים מסוימים, האיסור הוא מדאורייתא.
* תערובת 'רביעית' מים מתירה אמירת דברי קדושה בסמוך ל'מי רגלים', ואף במקרה שכמות מי הרגלים גדולה בהרבה מרביעית.
* כלי המיוחד ל'מי רגלים', דינו כמי רגלים עצמם, ואסור לומר דברי קדושה בסמוך לו, והוא מכונה בפי הפוסקים 'עבֵיט'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לשמוע שיעור ב'קול הלשון' לפני ברכת התורה?

המצוה ללא ברכה. ונחלקו הפוסקים בנוגע לשמיעת דברי תורה, אם היא נחשבת כדיבור, או כהרהור. ויש מן הסוברים שהשמיעה נחשבת כדיבור, שנחלקו אם דווקא שמיעה מפי אדם נחשבת כדיבור, או אף שמיעה מהקלטה. ולכל הדעות, מותר לעשות פעולה של מצוה לפני ברכת התורה, למרות שבשעת עשייתה מהרהר בדיניה.
[שו"ע מז, ד, ומשנ"ב ה רז; ב"מ דרשו, 10]

אסור ללמוד תורה כדיבור לפני ברכת התורה, ולדעת השולחן ערוך, מותר להרהר בדברי תורה לפני ברכת התורה, ללא דיבור; ויש אומרים, שלמרות שהרהור אינו נחשב כדיבור, אין להרהר בדברי תורה לפני ברכות התורה, משום שההרהור הוא חלק ממצוות לימוד התורה, כפי שנאמר: "לא ימוש ספר התורה הזה מפִּיךָ וְהִגִּיתָ בוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה", דהיינו הגיון הלב, ואין לקיים את

הלוח היומי

כ"ד בכסלו | רבי חיים חזקיהו ב"ר רפאל מדיני זצ"ל, בעל שדי חמד, מכתב לחזקיהו ועוד

בשנת ג' אלפים ת"ט, הנחת היסוד לבנין ביהמ"ק יועדה להיום, כמופיע בנבואת חגי הנביא (בעל י-כ"ג). ויש שנהגו ללמוד פסוקים אלו היום.

בשנת תש"ב, במלחמת העולם השנייה, החלו הנאצים ימ"ש ברציחתם של אלפי יהודי העיר חרקוב שבאוקראינה הי"ד.

יארצייט:

תקכ"ז: רבי משה ב"ר חיים מאנדלס זצ"ל, רבה הראשון של ווערבוי.

תרס"ג: רבי משה ב"ר מנחם מנדל פנט זצ"ל, האדמו"ר מדעעש.

תרס"ה: רבי חיים חזקיהו ב"ר רפאל מדיני זצ"ל, בעל שדי חמד, מכתב לחזקיהו ועוד.

תש"ע: רבי אליהו ב"ר יצחק ירוחם הלוי קצנלבוג זצ"ל, מירושלים.

תשע"א: רבי חיים מנחם אברהם ב"ר יעקב אריה טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מטריסק-לונדון.

תשע"ח: רבי אהרן יהודה לייב ב"ר נח צבי שטינמן זצ"ל, ר"י חפץ חיים (כפר סבא), פוניבז' לצעירים, גאון יעקב, אורחות תורה ועוד, בעל אילת השחר, מפיקודיך אתבונן ועוד.

יארצייט מרן הגאון רבי אהרן יהודה ליב ב"ר נח צבי שטיינמן בעל ה"אילת השחר"

עבור רגע זה הגעת לעולם!

מרן הגראי"ל שטיינמן אמר: לעיתים נקלע האדם למצבים קשים של קשיים ונסיונות, ולא אחת נכנס לעצבות. ויש לידע, שהנשמה ירדה לעולם כדי שלא תאכל לחם חסד, ולכן ירדה להתאמץ, לעמוד בנסיונות קשים, שתהיה לה איזה בחינה של זכות, והאדם חי את שגרת חייו, וכשמגיע מצב של בעיות ונסיונות קשים, במקום להתאונן על מצבו ולחשוב "מה זאת עשה ה' לנו?" דוקא אז צריך האדם לשמוח ולומר "הנה הרגע שבשבילו נוצרתי".

(מזקנים אתבונן ח"ו עמ' 44)

בעת קושי ונסיון נשתדל לקבלו באהבה ולהמשיך בעבודת ה' אף מתוך הקושי, ונזכור שיתכן ששביל רגע זה נוצרנו כדי לזכות בחיי הנצח.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il